Адыгэ макъ

№ 45 (19559)

2010-рэ илъэс

ГЪУБДЖ
ГЪЭТХАПЭМ И 16

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИIЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

хэр япшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр агу къыгъэкIыжьыгъ. Джащ фэдэу, субсидиеу цIыфхэм къафатIупщырэр игъом аIэкIэгъэхьажьыгъэн зэрэфаем игугъу къышIыгъ. УФ-м и Президентрэ УФ-м и Правительствэрэ псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокIэ унашъоу ашIыгъэхэр зэшIохыгъэнхэм зэрэлъыплъэщтхэр, ащкIэ регионхэм япащэхэм пшъэдэкIыжь зэрахьыщтыр вице-премьерым къыхигъэщыгъ.

ТхьакIущынэ Аслъан Iофтхьабзэм кIэух зэфэхьысыжьхэр къыфишIызэ, анахьэу анаIэ зытырагъэтырэ лъэныкъохэм псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтыр зэращыщыр къыIуагъ. УФ-м и Правительствэ пшъэрылъэу къыгъэуцугъэм диштэу псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым ифэIо-фашIэхэм апэIухьэрэ ахъщэр зэкIэ цIыфхэм атын фаеу зэрэхъугъэм игугъу къышIыгъ. А системэм нахь псынкIэу техьэгъэ муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» иIофхэм язытет уигъэрэзэнэу зэрэщытыр, ау муниципальнэ образованиехэу, псэупIэхэу а шIыкIэм игъом темыхьагъэхэм ащагъэнэфэгъэ уасэхэм къазэрахэхъуагъэр республикэм ипащэ къыхигъэщыгъ.

— Арэу щыт нахь мышIэми, тирегион щыдгъэнэфэгъэ шапхъэхэм ташIомыкIыным тынаIэ тедгъэтыщт, ар гъэцэкIэгъэным пае муниципальнэ образованиехэм, чIыпIэ зыгъэIорышIэжьын органхэм IэпыIэгъу тафэхъузэ тшIыщт, федеральнэ гупчэм къыгъэнэфэгъэ лъэныкъо пстэуми язэшIохын тишъыпкъэу тыдэлэжьэщт, — къыIуагъ АР-м и Президент.

ПсэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым игумэкIыгъохэм атегущыIагъэх

Урысые Федерацием ивице-премьерэу Дмитрий Козак тыгъуасэ видеоконференцие зэхищагъ. Джырэ уахътэ гумэкIыгъуабэ къызпыкIырэ псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым изытет ар фэгъэхьыгъагъ. Iофтхьабзэм хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан.

Дмитрий Козак къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтым ылъэныкъокIэ регионхэм агъэнэфэрэ уасэхэм цIыфхэр амыгъэразэхэу мы аужырэ уахътэм бэрэ къыхэкIы. Ащ елъытыгъэу социальнэ мэхьанэшхо зиIэ ЖКХ-м епхыгъэ Iофыгъохэр псынкIэу зэшIохыгъэнхэ зэрэфаем пресс-конференцием хэлэжьагъэхэм анаIэ тыраригъэдзагъ. Ар гъэцэкIагъэ хъуным пае федеральнэ гупчэм къыщегъэжьагъэу чIыпIэ зыгъэIорышIэжьын органхэм анэсэу Iофэу ашIэрэр зэфахьысыжьынышъ, хэкIыпIэ тэрэз къагъотыныр нахь тэрэзэу ылъытагъ. ЦIыф къызэрыкIохэми, псэупIэ-коммунальнэ хъызмэтми яфитыныгъэхэр мыщ дэжьым укъуагъэхэ мыхъуным унаIэ тебгъэтын зэрэфаер Д.Козак къыкIигъэтхъыгъ. Iофхэр нахь зыщыдэй шъолъырхэм япащэхэм пшъэдэкIыжьэу ахьырэр къагурыIозэ, шапхъэхэм ашIомыкIынхэм дэлэжьэнхэр япшъэрылъ шъхьаIэу зэрэщытыр (…)

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ЛДПР-м илIыкIо ригъэблэгъагъ

БлэкIыгъэ тхьамафэм АР-м и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан политическэ партиехэу «Единая Россия», «Справедливая Россия» зыфиIохэрэм, Урысыем и Коммунистическэ партие я Адыгэ шъолъыр къутамэхэм япащэхэм зэIукIэгъухэр адыриIагъэх. Ахэм алъыпыдзагъэу тыгъуасэ ЛДПР-м и Адыгэ шъолъыр къутамэ ипащэу Игорь Андреевыр ригъэблэгъагъ.

ЗэIукIэгъухэр зэрэкIуагъэхэр республикэм ипащэ кIэкIэу къызэфихьысыжьыгъ. Партие пэпчъ къэралыгъо Iофыгъохэм язэшIохын еплъыкIэу фыриIэм зыщагъэгъозэнэу, зэдытегущыIэнхэу ахэм ялIыкIохэр къызэрэрагъэблагъэхэрэр къыIуагъ.

— УзэгурыIоу, узэдэIужьызэ Iоф зэдапшIэмэ, нахьыбэу зэшIопхыщт. Зыпарэми пэрыохъу тызэрэфэмыхъурэр, къэкIорэ илъэсым щыIэщт хэдзынхэм языфэгъэхьазырынкIэ партиехэм зэкIэми зэфэдэу амалхэр зэряттыщтхэр, ащыщ горэм тыпэшIуекIонэу гухэлъ зэрэтимыIэр къатIомэ тшIоигъу, — къыкIигъэтхъыгъ ащ.

Ар лъэшэу зэрягуапэр Игорь Андреевым къыхигъэщыгъ. Ащ зэрилъытагъэмкIэ, партием игущыIэ непэрэ гъэцэкIэкIо хабзэм «къызэхехы ыкIи къыкIэдэIукIы». УзэдэгущыIэнышъ узэгурыIон амал уимыIэмэ, зыпари зэрэпфызэшIомыхыщтым къыдыригъэштагъ.

Нэужым лъэныкъуитIур блэкIыгъэ тхьаумафэм, гъэтхапэм и 14-м, Мыекъопэ районым хэдзынхэр зэрэщыкIуагъэхэм тегущыIагъэх. ЛДПР-м илIыкIо зэрилъытэрэмкIэ, ащ хэукъоныгъэхэр щашIыгъэх. АР-м и Президент ахэм зызэрагъэгъозэщтыр ыкIи законым тетэу зэрэзэхафыщтыр къыIуагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

IэпыIэгъу къафэхъунэу къыгъэгугъагъ

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу Хьэпэе Арамбый тыгъуасэ IофшIэгъу зэIукIэгъу дыриIагъ.

Зигугъу къэтшIыгъэ организацием непэ зыгъэгумэкIырэ Iофыгъохэм, пшъэрылъ шъхьаIэу зыфигъэуцужьыхэрэм бгъуитIур атегущыIагъ.

Хьэпэе Арамбый анахьэу ынаIэ зытыридзэгъэ лъэныкъохэм ащыщых Урыс-Кавказ заом хэкIодагъэхэм ясаугъэт Мыекъуапэ щышIыгъэным, бысльымэн къэхалъэр зыщагъэпсыщт чIыпIэм икъыхэхын япхыгъэ Iофыгъохэр, нэмыкIхэри. АщкIэ «Адыгэ Хасэм» джырэ лъэхъан Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрэзэхищэрэм ягугъу къышIыгъ. Джащ фэдэу, АР-м самбэмкIэ ифедерацие ипащэу зэрэщытыр къыдилъытэзэ, мы бэнэкIэ лъэпкъым хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ непэ лъэкIэу яIэхэм кIэкIэу къатегущыIагъ.

ЗэIукIэм гумэкIыгъоу къыщаIэтыгъэхэм язэшIохын ынаIэ зэрэтыригъэтыщтыр ыкIи амалэу щыIэмкIэ IэпыIэгъу къызэрафэхъущтыр ТхьакIущынэ Аслъан къыIуагъ.

(Тикорр).

Гъэтхэ губгъор гъэбэжъум фэлажьэ

Илъэсым иапэрэ гъэтхэ мазэ мэфэ ошIоу къыхэкIыхэрэр гъэбэжъоу къэкIощтым фагъэлажьэх республикэм ичIыгулэжьхэм. Мы лъэхъаным ахэм анахьэу анаIэ зытырагъэтырэр бжыхьасэхэу кIымафэр къызэпызычыгъэхэм ящыкIэгъэ минеральнэ чIыгъэшIухэр аIэкIэгъэхьэгъэнхэр ары.

Мыгъэ Iуахыжьынэу республикэм игубгъохэм бжыхьэсэ зэфэшъхьафхэу къащагъэкIыгъэр гектар мини 104,7-м къехъу. Гъэтхапэм и 15-м ехъулIэу ащ щыщэу минеральнэ чIыгъэшIухэр зыIэкIагъэхьагъэхэр гектар мин 50-м хьазырэу нагъэсыгъ. Бжыхьасэу яIэхэм ащыщхэм анахьыбэу чIыгъэшIухэр зыщаIэкIагъэхьэгъэ районхэр: Кощхьаблэр — процент 68-рэ, Джаджэр — процент 65-рэ, Теуцожьыр — процент 37-рэ, Шэуджэныр — процент 35-рэ.

Анахь лэжьыгъэ шъхьаIэу бжыхьэ коц гектар мин 83,4-рэ фэдиз хьазырэу республикэм игубгъохэм къащагъэкIыгъэм щыщэу тыгъуасэ ехъулIэу чIыгъэшIухэр зыхатэкъуагъэхэр гектар мин 37,5-м къехъугъ. МыщкIи IофшIэнхэр анахьышIоу зыщызэхэщагъэхэр Кощхьэблэ ыкIи Джэджэ районхэр арых.

Бжыхьэм апхъыгъэ хьэ гектар мин 14,7-рэ фэдизым щыщэу тыгъуасэ ехъулIэу минеральнэ чIыгъэшIухэр зыIэкIагъэхьагъэхэр гектар мини 8-м тIэкIу къехъугъ.

Республикэм игубгъохэм рапс гектар 6473-рэ къащагъэкIыгъ. Ащ щыщэу гектар 3554-м яшIушIагъэх.

Мэфэ ошIухэр къызэлъыкIонхэу гидрометеогупчэм къетышъ, мэхьэнэ ин зиIэ IофшIэным — минеральнэ чIыгъэшIухэр хьасэхэм аIэкIэгъэхьэгъэным республикэм нахь зыщырагъэушъомбгъущт.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

Президентым нэжъ-Iужъхэм адыригъэштагъ

Сэкъатныгъэ зиIэ цIыфхэр ыкIи зыныбжь хэкIотагъэхэр зыщаIыгъ пансионатэу «Уют» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэу щашIынхэу рахъухьэгъагъэхэм якъызэтегъэуцон епхыгъэ унашъо Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIущынэ Аслъан ышIыгъ. Ащ фэшI АР-м IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ пшъэрылъ гъэнэфагъэ фигъэуцугъ.

УФ-м и Коммунистическэ партие и Адыгэ шъолъыр къутамэ илIыкIохэм АР-м и Президент зэIукIэгъоу адыряIагъэм мы гумэкIыгъор къыщаIэтыгъагъ ыкIи ащ цIыфхэр зэримыгъэразэхэрэм ягугъу къыщашIыгъагъ. Зыныбжь хэкIотэгъэ ветеранхэр пансионатым чIэкIынхэу зэрэфэмыехэм, нэмыкI чIыпIэ агъэкощынхэ унашъоу ашIыгъэми зэрэдырамыгъэштэрэм республикэм ипащэ щагъэгъозэгъагъ.

ЗэIукIэгъум къырагъэблэгъэгъэ министрэу Наталья Широковам къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, Росздравнадзорым тиреспубликэ щызэхищэгъэ уплъэкIунхэм пансионатым цIыф бащэ зэрэчIэсыр къыгъэнэфагъ. Ащ къыхэкIыкIэ, ветеранхэр агъэкощынхэу унашъо ашIыгъ. Зыныбжь хэкIотагъэхэм зэдэгущыIэгъэу адыряIагъэм ыуж нэбгырэ 15-р зыщыпсэущтыгъэ чIыпIэр зэблахъуным къезэгъыгъэх. Пансионатэу «Уют» зыфиIорэр къызэраунэкIыкIэ, ар къэралыгъо учреждениеу «Мыекъопэ психоневрологическэ унэ-интернатым» ратыжьынэу зэрэщытыгъэр министрэм къыIуагъ.

Iофыгъом изэшIохын мыщ фэдэ екIолIакIэ къыфэгъотыгъэныр зэрэмытэрэзыр ыкIи нэбгырэ 28-у пансионатым къычIэнагъэхэм яшIоигъоныгъэхэр къыдэплъытэн зэрэфаер ТхьакIущынэ Аслъан къыхигъэщыгъ.

— НэмыкI чIыпIэхэм агъэкощыгъэ ветеранхэу пансионатым къэзыгъэзэжьымэ зышIоигъохэм яфитыныгъэхэр тыукъохэ хъущтэп. Психоневрологическэ сымаджэхэм яфэIо-фашIэхэр зэшIохыгъэнхэм пае мыщ фэдэ социальнэ учреждение тиреспубликэ щышыгъэныр нахь тэрэзэу сшIошIы, ащ пае АР-м IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ федеральнэ гупчэм зыфигъэзэн фае, — къыIуагъ республикэм ипащэ.

(Тикорр.).

Тинахьыжъ лъапIэу, шъхьэкIэфэ ин зыфэтшIэу
ШЪЭО РЭЩЫД ХЬАНАШХЪО ЫКЪОР!

УкъызыхъугъэР илъэс 88-рэ зэрэхъурэм пае тыгу къыддеIэу тыпфэгушIо, уипсауныгъэ къыщымыкIэу, уигухэлъхэм уакIахьэу джыри бэрэ укъытхэтынэу пфэтэIо!

Гъогу дахэ къэпкIугъ, Рэщыд. Заом ыкIи IофшIэным уяветеран, бгъэхэлъхьэ лъапIэхэр хабзэм къыпфигъэшъошагъэх, «Адыгеим и Щытхъузехь» зыфиIорэ медалыр къыуатыгъ. Джы уилъагъо уишъаохэм, ащ якIалэхэм шъэогъу хьалэлэу уиIэхэм лъагъэкIуатэ. ОпсэумIакъор бгъэдахэу, цIыфыгъэкIэ убаеу, щысэтехыпIэу узэрэтиIэмкIэ! Тхьэм бэрэ джыри укъытхегъэт.

Шъэо лIакъом яини, яцIыкIуи ацIэкIэ ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

ЯмэфэкI хагъэунэфыкIыгъ

БзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пщыныжь ягъэхьыгъэнымкIэ къулыкъур Урысыем зыщызэхащагъэр мы мафэхэм илъэси 131-рэ хъугъэ. Мыщ фэгъэхьыгъэ торжественнэ зэхахьэ гъэтхапэм и 12-м офицерхэм я Унэ щыкIуагъ.

Шъугу къэдгъэкIыжьын: бзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пщыныжь зыщахьырэ учреждениехэр 1997-рэ илъэсым МВД-м иструктурэ къыхащыкIыхи, юстициемкIэ и Министерствэ хагъэхьажьыгъагъэх. А лъэхъаныр ары Урысыем ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм, тиреспублики зэрахэтэу, колониехэр ащызэхащэхэу зырагъэжьагъэр. Джырэ уахътэм Адыгеим бзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкIыжь зыщарагъэхьырэ колониеу тфы ит. Ахэм адакIоу бзылъфыгъэ хьапсыр, зыныбжь имыкъугъэхэу бзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэр зыдэс колонияр, следственнэ изоляторыр, нэмыкIхэри щыIэхэ хъугъэ. УФСИН-м икъулыкъушIэхэм анахьэу анаIэ зытырагъэтырэ лъэныкъохэм ащыщых хьапсчIэсхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр, законыр зыукъогъэ цIыфхэу шIэхэу шъхьафит хъужьыщтхэр обществэм хэуцожьынхэм фэгъэхьазырыгъэнхэр, нэмыкIхэри. Iофыгъоу къэуцухэрэр зэшIохыгъэнхэм пае УФСИН-м епхыгъэу Общественнэ совет зэхащагъ. Ащ хэхьэх общественнэ организациехэм ыкIи гъэIорышIэпIэ зэфэшъхьафхэм ялIыкIохэр, динлэжьхэр, нэмыкIхэри. Шъхьадж зыфэгъэзэгъэ лъэныкъом диштэу, пшъэдэкIыжь зыхьыхэрэм юридическэ, психологическэ ыкIи социальнэ IэпыIэгъу арагъэгъоты.

Торжественнэ зэхахьэм пэублэ псалъэ къыщишIызэ УФСИН-м и ГъэIорышIапIэу АР-м щыIэм итхьаматэ ипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэрэ Бэрэтэрэ Аслъан къыIуагъ илъэси 131-кIэ узэкIэIэбэжьымэ зэхащэгъэ къулыкъум непэ щыIэныгъэм чIыпIэшхо зэрэщиубытырэр. Щытхъу хэлъэу джырэ уахътэ зиIофшIэн зыгъэцэкIэрэ иIофшIэгъухэм зэкIэми игуапэу ар къафэгушIуагъ, къулыкъур ылъэ теуцоным дэлэжьэгъэ ветеранхэм зэрафэразэхэр къыхигъэщыгъ.

ГъэIорышIапIэм икъулыкъушIэхэу гъэхьагъэ зышIыгъэхэм щытхъу ыкIи рэзэныгъэ тхылъхэр, зичэзыу офицер званиехэр къаратыгъэх.

Республикэм итворческэ коллективхэм къагъэхьазырыгъэ мэфэкI концертым зэхахьэр къыгъэбаигъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан къытырихыгъ.

СЫФАЙ ТЫ ПАПКIЭУ СИIЭНЭУ

Нешэ Нурыет ятэшэу Лъащэкъо Малыч сымэджэ хьылъэу зызэхехым, нахьышIум щыгугъэу, гугъэшхор пстэуми акIыIу къышIохьоу, гумэкI хьылъэу зыхэфагъэм ыгу къыригъэтэджэгъэ гугъэ-гупшысэхэр тхьапэм ригъэкIугъэх. Ау ахэр Малыч лъыIэсынхэу, зэхихынхэу ыгъо ифагъэп...

Малыч кIэлэ чэфэу, лэжьэкIо хьалэлэу, иIофи псынкIэу, нэхъоеу, пстэуми шъхьэкIэфэшхо фашIэу Джэджэхьаблэ игъашIэ щихьыгъ. Илъэс 80-м нэсыгъэми ар зыми ышIагъэп, ыныбжь емылъытыгъэу, итеплъэкIэ ныбжьыкIэу щытыгъ. ОшIэ-дэмышIэу къэсымэджагъэм узым гугъапIэ къыритыгъэп, идунай псынкIэу ыхъожьыгъ (шэкIогъум и 1-м 2009-рэ илъэсым).

Лъащэкъо Малыч псаугъэмэ, гъэтхапэм и 15-м 2010-рэ илъэсым, ыныбжь илъэс 80 хъущтыгъэ. Ащ ехъулIэу Нурыет иусэ къыхэтэуты.

Сятэшэу Малыч фэсэтхы

Хэта зыIуагъэр Малыч гумахэу
Фаемэ, узым ар темыкIонэу?!
Боу къэсэшIэжьы ыгукIэ лъэшэу
Сятэ ыIапэ пытэу ыубытэу.
Хэты ыIуагъи псынкIэу зэшIуихэу
Бэри пэмылъэу Iофыр къыдэхьоу.
Ибын-унагъуи боу ыгъэразэу,
Разэ къыфэхъоу чылэр фэгушIоу.
Хэта зыIуагъэр гум сыринэнэу
Фаемэ, узым ар темыкIонэу?!
Боу къэсэшIэжьы сIапэ ыIыгъэу
КъысэдэхашIэу, ыкIэ сишIагъэу.
Гъунэгъуи, чыли щысэ ттырахэу
ЗэкIэ цIыфхэр тэ къытэхъуапсэу.
Хэта зыIуагъэр ибэ сишIынэу
Гъунэгъу чылэм сыкъыдинэну,
Фаемэ, узым темыкIошъунэу,
Спсэ ызыныкъо мыщ сIэкIихынэу?!
Хэта зыIуагъэр шIу симылъэгъоу
Пчэгум сизакъоу сыкъыринэнэу?!
Боу сыщэгугъы узым текIонэу,
Джыри ынаIэ бэрэ стетынэу.
Къарыуи, кIуачIи Тхьэм къыритынэу,
Хъяри, гушIуагъуи къыздигощынэу.
Сыфай ты папкIэу тышыр сиIэнэу,
ГъашIэм илъагъо къыздытетынэу!

31.10. 2009-рэ илъэс.

IофшIэныр

Кризисыр телъхьапIэп

УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевым цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэным ехьылIэгъэ къиныгъомкIэ губернатор горэ зэрэригъэблэгъагъэр бэмышIэу телевизорым къыгъэлъэгъуагъ. Президентым джыри зэ а зэIукIэгъум къыщиIуагъ тихэгъэгу илъ къиныгъо пстэуми цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэныр апэ итын фаеу зэрилъытэрэр. ГурыIогъуаеп ныIа производствэм Iоф ымышIэмэ, цIыфхэм лэжьапкIэ ямыIэмэ хэбзэIахьхэри къэралыгъом зэрэзэIуимыгъэкIэщтхэр, социальнэ Iофыгъохэри зэшIопхынхэ зэрэмылъэкIыщтыр, аужыпкъэм, цIыфхэм рэхьатныгъэу ахэлъыри укъуагъэ хъун зэрилъэкIыщтыр.

Адэ, тиреспубликэ мы Iофыгъор непэ сыдэущтэу щыгъэпсыгъа, цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо къулыкъу и ГъэIорышIапIэ тхьамэфэ телъытэ мониторингэу зэхищэрэм сыда нафэ къышIырэр?

Зэхэфын-зэфэхьысыжьхэм къызэрагъэлъагъорэмкIэ, 2010-рэ илъэсым щылэ мазэм и 20-м ехъулIэу IофшIэн зимыIэкIэ атхыгъэхэм Адыгеим лъэгапIэу щыриIагъэр проценти 2,5-м шIомыкIыщтыгъэмэ ыкIи ащ нахь макIэу гъэпсыгъэу ыпэкIэ къыхэмыкIыгъагъэмэ, къыкIэлъыкIорэ тхьамафэ пэпчъ пчъагъэхэм ахахъозэ, гъэтхапэм и 3-м ехъулIэу проценти 3,4-м нэсыгъагъ. Ащ къыкIэлъыкIогъэ тхьамафэм зы пшIанэкIэ къеIыхи, проценти 3,3-м теуцуагъ. А мафэм ехъулIэу IофшIэн зимыIэкIэ атхыгъэхэу ыкIи пособие зэратыхэрэм япчъагъэ нэбгырэ 6933-м нэсыгъ. Аужырэ тхьамафэм, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, гъэтхапэм и 3-м къыщыублагъэу и 10-м нэс, IофшIэгъу мэфэ имыкъум зэрэтехьащтхэм, къызэрэуцущтхэм е лэжьапкIэ хэмылъэу яIофышIэхэр отпуск зэрагъэкIощтхэм ехьылIэгъэ къэбар Адыгэ Республикэм цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъулыкъу и ГъэIорышIапIэ организациитIу къылъагъэIэсыгъ. Ахэр нэбгырэ 17 зыщылэжьэрэ ООО-у «Адыгейскдорстрой» зыфиIорэмрэ нэбгырых зыIут мыкоммерческэ партнерствэм тегъэпсыхьагъэ организациеу «Стенд щэрыонымкIэ спортивнэ-стрелковэ клубэу» къалэу Мыекъуапэ дэтымрэ.

ЗыцIэ къетIогъэ организацитIур IофшIэгъу пIалъэр гъэкIэкIыгъэным техьащтхэу унашъо ашIыгъэмэ, предприятиер зэфэзышIыжьын е агъэлажьэхэрэр нахь макIэ ашIынхэ фаеу зэрэхъущтым ехьылIэгъэ унашъо блэкIыгъэ тхьамафэм зышIыгъэ организациехэр нахьыб. Ахэм ахэтых мылъкум ишIыкIэ зэфэшъхьафхэр зыгъэфедэхэрэр, нэмыкIэу къэпIон хъумэ, унаехэри, къэралыгъо ыкIи муниципальнэ организациехэри. ГущыIэм пае, Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ иотделэу Красногвардейскэ районым щыIэм нэбгыри 117-рэ щэлажьэмэ, пчъагъэр нахь макIэ ашIыщтэу агъэнэфагъ. Джащ фэд АдыгэкъалэархитектурэмкIэ ыкIи кэлэгъэпсынымкIэ и ГъэIорышIапIэу нэбгырих нахь зыIумытыри. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Краснооктябрьскэ мэзхозыр» зыфиIорэм нэбгыри 10 ныIэп Iутыр. Ахэри нахь макIэ ашIынхэ алъэкIыщтэу агъэнэфагъ. ГурыIогъуае мыхъун ылъэкIырэп нэбгырэ заулэ нахь зыщымылэжьэщт мэзхозым шIуагъэу къытын ылъэкIыщтыр.

Пчъагъэу дгъэфедагъэхэм ыкIи IофшIэн зимыIэ цIыфхэр нахьыбэ зэрэхъурэм зэфэхьысыжь Iаджи уагъэшIын алъэкIыщт. Производствэм епхыгъэ IофшIапIэхэр пштэхэмэ, агъэлажьэхэрэм япчъагъэ къызэрэщагъакIэрэм дыкIыгъэу, продукциеу къыдагъэкIырэм ыуасэ хэзыгъахъохэрэр ахэтых. Ар предприятиемкIэ нахь федэу зэрэщытыр гурыIогъуаеп. Гъомылапхъэхэмкъащыублагъэуренэудгъэфедэрэ нэмыкI товархэмкIэ кIэкIыжьэу, мафэ къэс пIоми хъунэу, зыуасэ хахъохэрэр ахэтых. Зы щысэ закъо къэтхьын. Шъон пытэхэмрэ тутынымрэ пропагандэ пшIы хъущтхэм ахэмытхэми, тшIогъэшIэгъоныгъэ тутын лъэпкъ горэм икъэмланэ ыуасэ зэхэхьогъукIэ сомитIу зэрэхэхьуагъэр. Ащ тетэу узекIон плъэкIыщтмэ, зыми уимыгъэпщынэщтмэ, сыд пае цIыфыбэ бгъэлэжьэн, лэжьапкIэ яптын, ахэм апае хэбзэIахьхэри нэмыкI тынхэри птыных, уасэм хэбгъахъомэ экономикэм зыкъиIэтыщтмэ?! КъызэрэтшIошIырэмкIэ, джащ фэдэ лъэныкъохэу хабзэм ынаIэ зытыридзэн ыкIи ыуплъэкIун фаехэр щыIэх. Дунэе финанс кризисыр лъэныкъо пстэухэмкIи телъхьапIэ пшIын плъэкIыщтэп. Хабзэм хъоршэрыгъэкIэ дэзекIон зыгу хэлъым пшъэдэкIыжь егъэхьыгъэн фае.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

ГЪЭТЭРЭЗЫЖЬЫН

Тигъэзет иномерэу мы илъэсым гъэтхапэм и 10-м къыдэкIыгъэм ия 7-рэ нэкIубгъо «Якъуаджэ щегъэжьагъэу Чехословакием нэс» зыфиIоу къихьагъэм хэукъоныгъэ хэхъухьагъ. Ащ иаужырэ абзацрэ сурэтым итымрэ ахэт Мышъэ Джанхьотэу тхыгъэм Мышъэ ЕрэджыбэкIэ укъеджэн фае.

СЫМАДЖЭР ХЭТА АНАХЬЭУ ЗЫЩЫГУГЪЫРЭР?

Мы упчIэм иджэуап уфэкIоным ищыкIэгъэшхо щымыIэу къысщэхъу. Узыр къызэцэлэшхэрэ сымаджэу чIыпIэ къин ифагъэм анахь гугъапIэу иIэр хэткIи нафэ, ар врачыр, адыгэхэр IазэкIэ заджэхэрэ цIыфыр ары. ЦIыфым ихьылъэ тырихынымкIэ ары иапэрэ плъапIэр, ылъакъо къытеуцожьыным фэзыщэнэу зыщыгугъырэр.

Зянэ бэрэ сымэджэгъэ кIалэу сыкъызытегущыIэ сшIоигъом илъэсыбэкIэ узэкIэIэбэжьмэ хихыгъэ сэнэхьатым фэзыщагъэр зыхэкIыгъэ цIыфым къиныбэ езыгъэлъэгъурэ узыр тырихыным бэрэ зэрэкIэхъопсыгъэр ары. Чэщ-зымафэ нахь мыхъуми янэ ихьылъэ фигъэпсынкIэн ылъэкIыныр зыпэ къымыштэн щымыIэу кIалэр къэтэджыгъ. Джары пытэу зыкIытыриубытэгъагъэр врач хъунэу.

А гухэлъым фэзыщэгъэ гъогу цыпэр къыщежьэ Шэуджэн районым щыщ къуаджэу Хьакурынэхьаблэ щыпсэущтыгъэ ЛIышэ Рэджэб иунагъо. Ар потребкооперацием щылажьэщтыгъ. Дэгъоу зышIэщтыгъэхэм къызэраIожьырэмкIэ, Рэджэб лIы шъэбэ гъэтIылъыгъэу, зафэу, шъыпкъаIоу, мыгущыIэрыеу щытыгъ. Ягуащэу Щамсэт унэгъо хъызмэт зехьаным фэгъэзэгъагъ. Джащ фэдэ унагъом 1935-рэ илъэсым гъэтхапэм и 15-м апэу къихъухьэгъэ кIалэм Анатолий цIэу фаусыгъ, зэкIэри непэ къызынэсыгъэм Толик тызэреджэрэр. Дэгъоу ар сэшIэ, а зы еджапIэр къызэдэтыухыгъ, тызэныбджэгъу. Джы мары июбилей фэшI тызэIукIагъэу ищыIэныгъэ гъогу зыфищагъэхэр къысфеIуатэхэшъ, сапашъхьэ ис.

— Хэгъэгу зэошхор къемыжьэзэ, тиунагъо нэбгырищ къихъухьагъ, — еIо Анатолий. — Сэ санахьыжъ, сауж къэхъугъ сшыпхъоу Дзэхьан, ащ медицинэ училищыр къыухыгъагъ, Iофи исэнэхьаткIэ ышIагъ, уз хьылъэ къыфакIуи идунай зихъожьыгъэр илъэс 50-м къехъугъ. Ащ ыуж къэхъугъэ кIалэм зэреджагъэхэр Нурбый. Ащи къалэу Ставрополь дэт медицинэ институтыр къыухи, Шэуджэн район сымэджэщым щылэжьагъ, ари пасэу тхэкIыжьыгъ.

Хэгъэгушхом иунэгъо пстэумэ афэдэу фашизмэм къытидзыгъэ мэшIо лыгъаем якъуаджэ икIыхи нэбгырабэу пэхьагъэхэм ащыщэу ЛIышэ Рэджэби зэо гъогу къиным теуцо. ДзэкIолI къызэрыкIоу лIыгъэ зэрэхэлъыр къыгъэлъагъозэ, чIыпIабэхэм ащыкIогъэ заохэм ахэлажьэшъ, ТекIоныгъэр къытфэзыхьыхи къэзыгъэзэжьыгъэхэм ащыщэу, наградэ лъапIэхэр: Хэгъэгу заом иорденэу а I-рэ степень зиIэр, Жъогъо Плъыжьым иорден, медаль зэфэшъхьафхэр къылэжьыгъэхэу иунагъо къыхэхьажьы, зыIуащыгъэгъэ IофшIэными фежьэжьы.

— ЕтIанэ тиунагъо къихъогъэ пшъашъэм Сарыет цIэу фаусы. Ари тэ хэтхыгъэ сэнэхьатым пэчыжьэ хъугъэп, цэхэм яIэзэрэ врачэу Шэуджэн район сымэджэщым Iоф щешIэ, — игущыIэ къыпедзэжьы Анатолий. — ТанахьыкIэ дэдэр Сыхьатбый. А зыр ары зэш-зэшыпхъуитфым врач сэнэхьатыр зыIэ къизымыгъэхьагъэу къытхэкIыгъэр. Шоферыр нахь ыгу рихьи, ащ зыфигъаси Iоф ышIагъ, джы ипсауныгъэ изытет елъытыгъэу зи ымышIэу щыс.

Хьакурынэхьэблэ кIэлабэмэ афэдэу псыхъоу Фарзэ къоджитIум азыфагу щытелъ лъэмыджым къикIызэ, илъэс заулэрэ Мамхыгъэ гурыт еджапIэм кIуагъэ ЛIышэ Анатолий. Ащ щигъэкIогъэ уахътэм ищыIэныгъэ щыщ анахь лъэхъэнэ тхъагъоу къытегущыIэ.

— Къыздеджагъэх ыкIи ныбджэгъушIу къысфэхъугъагъэх зидунай зыхъожьыгъэхэ IэшъхьэмэфэМыхьамэтрэ (ВовэкIэ теджэщтыгъ) Къыкъ Аслъанрэ (КIако етIощтыгъ), непэ тикъоджэ гупсэу Хьакурынэхьаблэ щыпсэурэ Афэмыгъот ГъукIэшъао. Шъо шъуиадыгэ класс исхэу тиурыс класс къыдеджэгъэ кIалэхэри ныбджэгъу благъэу сиIагъэх. Ахэм ащыщыбэхэри непэ къытхэтыжьхэп. Ахэр Набэкъо Нурбый, Аулъэ Къэлэшъау, Мэрэтыкъо Къасимэрэ Байзэтрэ. ЕджапIэм ныбджэгъу къысфишIыгъэ кIалэхэм ащыщых Къудайнэт Нахъомрэ Орырэ.

— Тезгъэджэгъэ кIэлэегъаджэхэм ащыщхэу шIукIэ хэта угу къэкIыжьыхэрэр? — сеупчIы синыбджэгъоу сапашъхьэ исым.

— ЗэкIэ тикIэлэегъэджагъэхэмкIэ анахьыбэрэ ыкIи анахьышIукIэ сыгу къэкIыжьырэр хьисапымрэ геометриемрэ яшъэфхэр къыупкIэпкIыхэзэ тшъхьэ къизылъхьэщтыгъэ Александра Самойленкэр ары. Ар зэкIэми ятIонэрэ тянэу тлъытэщтыгъэ. Лъэшэу урыс бзылъфыгъэ шIэгъо дэдагъ, кIэлэегъэджэ сэнэхьатым къыфэхъугъагъ. Ащ ипшъашъэу Татьянэ тикласс исыгъ, икIэлэ Валериеу ыужкIэ цIэрыIо хъугъагъэу къалэу Краснодар щыпсэурэми илъэситIукIэ тауж тиеджапIэ къыухыгъагъ. Ори дэгъоу къэошIэжьыхэба илъэс заулэрэ тезыгъэджэгъэхэ цIыф шIэгъуагъэхэу Нэпсэу Мыхьамодэ, Василий Анисимовыр, Къохъужъ Къэплъанэ, Нина Подрезовар. Ахэр ары зэкIэ а класситIум арысыгъэхэм щыIэныгъэ гъогум пытэу тытеуцоным тыфэзыщагъэхэр, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим инэфрэ ишIункIырэ зэхэтфынхэм тыфэзгъэсагъэхэр. Ащ фэдэ цIыфышIухэр пщыгъупшэнхэу щытэп.

Ар еджапIэм иIоф. Ащ дыкIыгъоу зыщапIурэ унагъоу адыгэ шэн-зэхэтыкIэхэм яфэшъошэ осэ ин зыщафашIыщтыгъэм щыкIощтыгъэ урокхэми мымакIэу яшIуагъэ къекIыщтыгъ кIалэу зыпкъышъолкIи зиакъылкIи зыхахъощтыгъэм.

— Тятэ-тянэхэм яхьатыркIэ унагъоу тыкъызэрыхъухьагъэм апэ дэдэ щытагъашIэщтыгъ шъыпкъагъэ тхэлъыныр, цIыфхэм лъытэныгъэ афэтшIыныр, — джар къыIотэнэу ригъэжьагъэу игущыIэ зэпегъэушъ, заулэрэ зи къымыIоу щэсы, етIанэ нахь мэкъэ шъабэкIэ, ыгу къызэхэхьагъа сигъаIоу, къыпедзэжьы. — Тятэ ыцIэ къесIонэу сшъхьэ къызехьэм сфэмыщыIэу тIэкIу сыгу къыгъэцIыкIугъэшъ, губгъэн къысфэмышI. Сятэу Рэджэб ренэу къытиIощтыгъ: «Зэ пцIы зыусыгъэм егъашIи цыхьэ фашIыжьыщтэп, гущыIэ птыгъэмэ сыдигъуи бгъэцэкIэжьэу зебгъэсэн фае». КIэкIэу къэпIон хъумэ, пцIы тымыусыным, шъыпкъагъэ тхэлъыным, цIыфхэм шIу афэтшIэным тиунагъо тыщыфапIугъэшъ, сяни сяти лъэшэу сафэраз, ахэм сарыгъуазэзэ сигъашIэ къэсэхьы.

1952-рэ илъэсым гурыт еджапIэр къыухи, ыгукIэ зыфаеу хихыгъэ сэнэхьатым фэзыщэщт гъогум Анатолий техьагъ. Краснодар дэт медицинэ институтым чIэхьагъ ыкIи 1958-рэ илъэсым къыухыгъ. ТхылъыпIэу къыратыгъэм къыратхагъ Адыгэ хэку исполкомым псаунгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иотдел къызэрэфагъакIорэр. Афихьыгъ къызыфатхыгъэхэм. Емыжэгъахэу IэнатIэ къырапэсы Шэуджэн районым исанэпидстанцие иврач шъхьаIэу IофшIэныр ригъэжьэнэу.

— Илъэсихэ седжагъ сымаджэхэм сяIэзэнэу, сидиплом итхагъ сымаджэхэм яIэзэнхэм исэнэхьат зыщагъотырэ факультетыр къэсыухыгъэу. АгурызгъэIоным сыпылъыгъ сыздагъэкIонэу зыфаIорэр сисэнэхьат зыкIи зэремыкIуалIэрэр, сялъэIугъ сымэджэщ горэм сагъэкIонэу, ау зи къикIыгъэп. Къызфатхыгъэм Iоф сшIэнэу сыфаемэ сыкIонэу ыIуагъэти, сезэгъыгъэп, — илъэс 50-м ехъу тешIэжьыгъэми, къызэрэдэзекIогъагъэхэм ригъэшIыгъэгъэ гукъаор къыдэоежьыгъэу сапашъхьэ исыр хэщэтыкIы. — Приказ атхи, тирайон сагъэкIожьыгъ. Тадэжь згъэзэжьи, мэфэ заулэрэ зыми сымыкIоу сисыгъэу партием ирайком иапэрэ секретарэу Пэрэныкъо Хьазрэт имашинэ къыслъигъакIуи саригъэщагъ. ЗэкIэ Iофым рыкIуагъэр къыфэсIотагъ, санэпидстанцием иврач шъхьаIэу Iоф сшIэным сызэрэфэмыгъэсагъэр ыкIи сызэрэфэмыер гурызгъэIуагъ. Бэрэ къыздэгущыIагъ. Сыдми, а IэнатIэм сыIухьанышъ, етIанэ сымэджэщым бащэ темышIэу сыкIонэу сыкъытыригъэнагъ. Джарэущтэу сыгукIэ сыфэмыяхэу а IэнатIэм игъэцэкIэн сыфежьагъ.

Узыфамыгъэсэгъэ ыкIи угу зыкIи ымыштэрэ Iоф зэрэмышIэшъущтыр зэкIэми къагурэIоу сенэгуе. Джар къыщышIыгъ ЛIышэми. ШъыпкъэIоным фапIугъэ кIалэр охътэ кIэкIэу а IэнатIэм зыIутыгъэм мыхъун IофшIакIэ рихьылIэу къыхэкIыгъ, ахэм ядэгъэзыжьын фэзыщэщт Iофтхьабзэхэу зэшIуихынхэу рихъухьэхэрэм зыми къемыкIухэрэ «лъахъэхэр» къатыралъхьэхэу зыфежьэхэкIэ ыгукIэ ыштэшъущтыгъэп. А IэнатIэм пшъэрылъэу къыфишIыщтыгъэхэри, фитыныгъэу къыритыщтыгъэхэри дэгъоу зэригъэшIэгъагъэх нахь мышIэми, ыгукIэ ымыштэрэ IофшIапIэм Iузэгъэгъуае зэрэфэхъущтыр къызагурэIом ежьыр зыкIэлъэIурэр къыфашIагъ: агъэкIуагъ Iоф щишIэнэу район сымэджэщым.

— Сыфэчэфэу сыкIуагъ ащ, сэнэхьатэу сызыфеджагъэр зыщызгъэфедэн IофшIэн сыфамыгъэзагъэми, сымаджэхэм сахэхьан, сынаIэ атезгъэтын слъэкIэу сызэрэхъугъэм сыкIэгушIущтыгъ, — зафегъэзэжьы игукъэкIыжь чыжьэхэм Анатолий. — Бэрэ ащ сыIумытыгъэу сагъакIо къуаджэу Улапэ дэтыгъэ участковэ сымэджэщым ипэщэ IэнатIэ згъэцэкIэнэу. Джары сисэнэхьаткIэ Iоф сшIэным егъэжьэпIэшIу фэхъугъэр. Лъэшэу коллектив зэгурыIожь дэгъугъ сымэджэщым щылажьэщтыгъэр. СиIофшIэнкIэ бэ зишIуагъэ къысэкIынэу ащ къыхэсхыгъэр.

Ащ икIи, 1959-рэ илъэсым ищылэ мазэ ЛIышэр кIуагъэ къалэу Краснодар хирургиемкIэ яIэпэIэсэныгъэ зыщыхагъэхъорэ курсхэу щызэхащагъэхэм, жъоныгъокIэ мазэм нэс ащ къэтыгъ. Къызегъэзэжьым мэзищ нахьыбэ Шэуджэн район сымэджэщым Iоф щимышIагъэу ащ иврач шъхьаIэу агъэнэфагъ.

— Пащэ сызыфэхъугъэ район сымэджэщым узэрэщытхъун закъоу иIагъэр ащ щылэжьэрэ цIыфхэр арых ныIэп, — зыфегъэзэжьы илъэсыбэ зытешIэжьыгъэ уахътэм Анатолий. — Игугъу пшIынэу псэолъэ тэрэз иIагъэп, урыIэзэным тегъэпсыхьэгъэ оборудование чIэтыгъэп. Арэущтэу зэрэщытызэ къытэхъулIэгъагъэр гукъэошху. Зызгъэпсэфынэу сыIукIыгъэу сабыйхэр къызыщыхъухэрэ отделениер зычIэт унэр электричествэм ыпкъ къикIэу стыгъэ. Партием ирайком иапэрэ секретарэу Пэрэныкъо Хьазрэт иIэпыIэгъушIукIэ а унэр псынкIэу зыпкъ идгъэуцожьыгъагъ. А уахътэм Iоф зыдэсшIэгъэ врач IэпэIасэхэу Кобл Любэ, Чыназыр Пушэ, Къудаикъо Тэмарэ, нэмыкIхэри бэрэ шIукIэ сыгу къэкIыжьых.

1961-рэ илъэсым Краснодар макIошъ ординатурэм Анатолий чIэхьэ, ар илъэситIукIэ къеухышъ къегъэзэжьы, мэзэ зытIущкIэ иIэнэтIагъэм Iоуцожьы, ау а лъэхъаным ар район сымэджэщыжьыгъэп, сыда пIомэ район гупчэжьыгъэп Хьакурынэхьаблэ. Сымэджэщ псэолъэжъхэу «зэхэIэбэ» шIыкIэм тетэу ашIыгъэхэр зэхэтэкъожьыщтыгъэх. Бащэ темышIэу район гупчэр къуаджэм къызахьыжьым ЛIышэм гухэлъ пытэ ышIыгъ сымэджэщым ищыкIэгъэ псэуалъэхэм ягъэпсын фежьэнэу ыкIи фежьагъ. Къинэу зэпичыгъэр макIэп. Хэку ыкIи край здравотделхэм япащэхэм бэрэ илъэIу арихьылIагъ, районымрэ хэкумрэ яIэшъхьэтетхэми игумэкI алъигъэIэсыгъ. Проектхэм яшIын Iофэу къыпыкIыгъагъэр непэ къызынэсыгъэм къыфэIотэкIыжьырэп. ЗэкIэ сымэджэщ комплексым хахьэхэрэм япроект аригъэшIи, партием ирайком иапэрэ секретарэу ХъокIо Рэмэзанэрэ райисполкомым итхьаматэу Хьамхъокъо Нурбыйрэ IэпыIэгъу къыфэхъухэзэ, псэуалъэхэм яшIын 1967-рэ илъэсым раригъэгъэжьагъ. ЗишIуагъэ мымакIэу къэкIогъагъэхэу зыцIэ къыриIохэрэм ащыщых хэку исполкомым итхьамэтагъэу НэпшIэкъуй Сахьидэ, ащ игодзагъэу Хьагъур Андзаур, хэку здравотделым ипэщагъэу Шышъхьэ Долэт.

— СиIофшIэн анахь гъэзэпIэшIу фэхъугъэу слъытэрэр 1967-рэ илъэсым шышъхьэIум и 1-р ары, — ымакъэ нахь къыIэтызэ къеIо сигущыIэгъу. — А мафэм сагъэнэфагъ Адыгэ хэку сымэджэщым иврач шъхьаIэ сыригуадзэу. Илъэс 30-рэ зэпымыоу згъэцэкIэщт IэнатIэм джарэущтэу сыIоуцо. Бэ гушIуагъоу ащ къысфихьыгъэр, цIыф шIагъохэу ыкIи специалист хьалэмэтхэу сыздигъэлэжьагъэхэр. КъэзгъэшIэщтым сыгу илъыщтых врач шъхьаIэхэу а охътэ кIыхьэм сыздэлэжьагъэхэу Галина Арановскаяр, Хьагъундэкъо Нурбый, Джамырзэ Лидэ, БжьэшIо Мурат, Жэнэ Адам. Джащ фэдэу шIукIэ ацIэ къесIо сшIоигъу отделениехэм япащэхэу Iоф зыдэсшIагъэхэу Ирина Ерохинам, Николай Белявиным, Боджэкъо Рэмэзанэ, Владимир Смолиным, Даур Сусаннэ, ЖэнэлI Заурбый, Пэрэныкъо Алый. А пстэумэ анахь къахэзгъэщы сшIоигъу тинепэрэ республикэ сымэджэщ игъэпсын апэу фежьэгъэгъэ, илъэсыбэрэ ащ ипэщэгъэ Хьагъундэкъо Нурбый. Непэрэ тимафэхэм джы зытетым тисымэджэщ къыфэкIонымкIэ ащ ышIагъэр бэдэд. Къыхэзгъэщы сшIоигъу тиреспубликэ сымэджэщ ыныбжь мыгъэ илъэс 50 зэрэхъугъэр, Адыгеим псаунгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иIофшIэпIэ шъхьаIэу гъогу шIагъо къызэрикIугъэр. А уахътэм къыкIоцI тисымэджэщ зэхъокIыныгъэшIоу фэхъугъэр бэ, непэ тызыхэт лъэхъаным бгъу пстэумкIи диштэрэ IэзэпIэ тегъэпсыхьагъэ ар хъугъэ.

1997-рэ илъэсым сыныбжь елъытыгъэу а IэнатIэм сыIукIыжьыгъэу врач-статистэу республикэ сымэджэщым джы къызынэсыгъэм Iоф щысэшIэ. ЗэкIэ Iоф зыдэсшIагъэхэри непэ сыздэлажьэхэрэри шIукIэ ренэу сыгу илъыщтых.

Илъэс 50-м ехъугъэу Iоф зыщишIэгъэ уахътэм ЛIышэ Анатолий зэрэхагъэунэфыкIын икъун щызэшIуихыгъ. Ар СССР-м псаунгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иотличник, Адыгэ Республикэм псаунгъэр къэухъумэгъэнымкIэ изаслуженнэ IофышI. Ежьым анахь игуапэу къыхигъэщырэр къызыщыхъугъэ Шэуджэн районым зэрицIыф гъэшIуагъэр къэзыушыхьатырэ щытхъуцIэу къыфаусыгъэр ары.

ЛIышэ Анатолийрэ ишъхьэгъусэу Нэфсэтрэ яунагъо фэгъэхьыгъэу гущыIэ заул. КIалэу Муратрэ пшъашъэу Марыетрэ зэдапIугъ. Мурат Кубанскэ технологическэ университетыр къыухыгъэу сатыушI унэм ипащэу Iоф ешIэ. Марыет Кубанскэ мединститутым щеджагъ, ятэ игъогу рэкIо, ащ иIэнэтIагъэр — республикэ сымэджэщым иврач шъхьаIэ Iэзэн IофхэмкIэ игуадзэ — егъэцакIэ. Унагъор непэ зэрэбаир ыкъорэ ыпхъурэ къапыфэгъэ пшъэшъиплIыр ары. Ахэми ахэт ятэжъ исэнэхьат хэзыхыгъэ. Ипшъашъэ ыпхъоу Саидэ Кубанскэ медицинэ академием щеджэ.

Ситхыгъэ зигущыIэкIэ къэсыухы сшIоигъор Адыгеим инароднэ врачэу, республикэ сымэджэщэу илъэс 50 хъугъэр зыгъэпсыгъэхэм апэ итэу ыкIи ащ илъэсыбэрэ ипэщагъэу Хьагъундэкъо Нурбый: «ЛIышэ Анатолий илъэсыбэрэ къыздэлэжьагъ, джыри Iоф зэдэтэшIэ. А зы еджапIэр къэтыухыгъ, а зы институтым тыщызэдеджагъ. Шъыпкъэныгъэ зыхэлъ IофышIэ дэгъу, игущыIэ епцIыжьыщтэп. ШIу нэмыкI ипсэукIи, иIофшIакIи япIолIэн плъэкIыщтэп. УдэлэжьэнкIэ цIыф гупсэф».

Джащ фэд ЛIышэ Анатолий. Адыгэгъэ дахэм рэпсэу, шъыпкъагъэ зыхэлъ цIыфышIу. Зынахь мамыр сэнэхьат щымыIэм рэлажьэ илъэс 50-м къехъугъэу. ИпсэукIи, иунагъуи дахэх.

Анатолий, бэгъашIэ охъу!

ЛIЭХЪУСЭЖЪ Хьаджэрэтбый.

Футбол

ХэкӀыжьыгъэр бэ, аштагъэр...

Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» 2010-рэ илъэс ешӀэгъум зыфегъэхьазыры. Республикэм ифутболистхэр мы мафэхэм ткъош Абхъазым щыӀэхэу ныбджэгъу ешӀэгъумэ ахэлажьэх. Тренер шъхьаӀэу ЗекӀогъу Муратэ командэм ыштэщтхэм акӀырэплъы.

«Зэкъошныгъэм» 2009-рэ илъэсым щешӀагъэхэм ащыщхэм непэ нэмыкӀ командэхэм защаушэты. КъэлэпчъэӀутхэу Владислав Макоевымрэ Алексей Саяпинымрэ «Зэкъошныгъэм» джырэ уахътэ хэтхэп. Сергей Потешкиныр, Къэрэжъ Артур, Мамбэт Арсен, Роман Папуловыр, Алмасхан Джения, Марат Маккеевыр, Артем Алимовыр, Ахьмэд Барахоевыр, Михаил Суршковыр, нэмыкӀхэри командэ зэфэшъхьафхэм аштэнхэм пае Ӏоф зыдашӀэжьы — ахэри непэ «Зэкъошныгъэм» хэтхэп.

Республикэ командэм къырагъэблэгъагъэх Сергей Кузнецовыр, Сергей Сандаковыр, Вадим Балабановыр, Мыекъуапэ щапӀугъэ ныбжьыкӀэхэр, Къэбэртэе-Бэлъкъарым щыщ футболистхэу зэнэкъокъухэм ахэлэжьэнхэ зылъэкӀыщтхэр.

ЯтӀонэрэ купэу «Къыблэм» хэтыщт командэмэ япчъагъэ зыфэдизыр тшӀэгорэп. Къэлэ 15-мэ ацӀэ къетӀон тлъэкӀыщт, ау джыри къахэхьащтхэр гъэунэфыгъэгоп. «Зэкъошныгъэм» зызэригъэхьазырырэм фэгъэхьыгъэ зэфэхьысыжьхэм, стадионэу зыщешӀэщтым изытет, нэмыкӀ къэбархэми шъуащыдгъэгъозэщт.

Атлетикэ онтэгъур

Батырхэм яуплъэкӀунхэр

Атлетикэ онтэгъумкӀэ зэӀухыгъэ зэнэкъокъухэр Мыекъуапэ щыкӀуагъэх. ЗэӀукӀэгъухэм батыр 40 фэдиз ахэлэжьагъ.

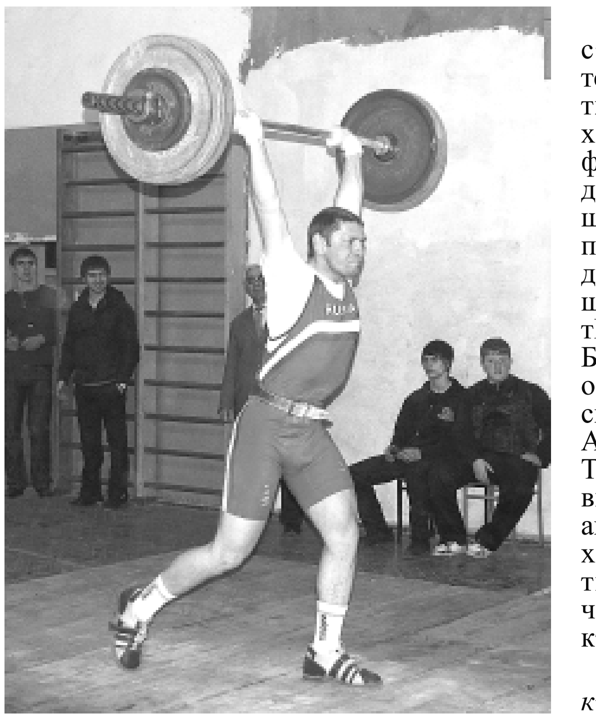

Мыекъуапэ иадминистрацие испорткомитет икубокхэр, ищытхъу тхылъхэр, ахъщэ шӀухьафтынхэр хагъэунэфыкӀырэ чӀыпӀэхэр къыдэзыхыгъэмэ афагъэшъошагъэх. Апэрэ чӀыпӀэхэр зыхьыгъэхэм джамбэчыехэр къахэщыгъэх. УелӀыкъо СултӀан, ДышъэкӀ Андзаур, Бысыдж Тимур чемпион хъугъэх. Мыекъопэ спортсменхэу Кобэщыч Аслъан, Хьажъумэкъо Тимур, Юрий Ермиловым, Игорь Вороновым апэрэ чӀыпӀэхэр къыдахыгъэх. Кощхьэблэ батырэу Езыгу Азэмати чемпион щытхъуцӀэр къыфагъэшъошагъ.

Сурэтыр зэнэкъокъум къыщытырахыгъ.

Баскетбол. Апшъэрэ купыр

ЕшӀэгъур спектаклэм фэтэгъадэ

«Динамо» Мыекъуапэ — «Автодор» Саратов — 85:67 (22:19, 22:16, 24:16, 17:16).
Гъэтхапэм и 11-м Мыекъуапэ щызэдешӀагъэх.
Зезыщагъэхэр: И. Еремин — Ставрополь, А. Стрельченко — Ростов-на-Дону, Ю. Назаренко — Краснодар.
«Динамо»: Барсуков — 8, Кубраков — 15, Хмара — 8, Иванов — 22, Долгополов — 20, Пепеляев, Тыу, Гапошин — 7, Блэгъожъ, Степанов, Хьакъун — 5.

ЯтӀонэрэ ешӀэгъоу Саратоврэ Мыекъуапэрэ якомандэхэм зэдыряӀагъэр бысымхэм ӀэшӀэхэу къахьыгъэу тлъытэрэп. Зэхэщэн, ухъумэн Ӏофыгъохэр «Динамэм» нахьышӀоу зэригъэцэкӀагъэхэм яшӀуагъэкӀэ бысымхэм зэӀукӀэгъум текӀоныгъэр къыщыдахыгъ.

С. Ивановыр, В. Кубраковыр...

«Динамо» Мыекъуапэ — «Дизелист» Маркс — 87:72 (19:18, 29:21, 23:12, 16:21).
Гъэтхапэм и 13-м Мыекъуапэ щызэдешӀагъэх.
Зезыщагъэхэр: С. Удовицкий — Таганрог, Ю. Новиков — Липецк, И. Куксов — Ростов-на-Дону.
«Динамо»: Барсуков — 3, Кубраков — 22, Хмара — 19, Иванов — 14, Долгополов — 12, Пепеляев — 5, Тыу, Гапошин — 5, Степанов — 1, Хьакъун — 6.

Ящэнэрэ чӀыпӀэм щыӀэу «Дизелистыр» Мыекъуапэ щешӀагъ. «Динамэр» финалым хэфэным фэшӀ зэӀукӀэгъур къымыхьы хъущтыгъэп. Опыт ин зиӀэхэ Сергей Ивановымрэ Валентин Кубраковымрэ щысэ атепхынэу ешӀагъэх. Илья Хмарэ, Сергей Барсуковыр ягуетыныгъэкӀи, яӀэпэӀэсэныгъэкӀи къахэщыщтыгъэх. В. Кубраковым хъурджанэм Ӏэгуаор бэрэ зэрэридзэрэм дакӀоу, «Динамэм» хэт баскетболистмэ гущыӀэ фабэкӀи ишӀуагъэ арегъэкӀы.

В. Кубраковымрэ С. Ивановымрэ зэгурыӀоныгъэу, зэхэщэн Ӏофыгъоу ешӀапӀэм къыщагъэлъагъорэр спектаклэу театрэм щыкӀорэм фэдгъадэуи къыхэкӀы. В. Кубраковым Мыекъуапэ къызегъэзэжьым, тикомандэ хэпшӀыкӀэу нахь гъэшӀэгъонэу ешӀэ хъугъэ.

ЯтӀонэрэ зэӀукӀэгъур

«Динамо» — «Дизелист» — 87:63 (21:17, 23:14, 16:15, 27:17).
Гъэтхапэм и 14-м Мыекъуапэ щызэдешӀагъэх.
«Динамо»: Барсуков — 0, Кубраков — 18, Хмара — 19, Иванов — 18, Долгополов — 9, Пепеляев — 2, Гапошин — 6, Хьакъун — 15.

Такъикъи 10 къызынэкӀэ «Динамэр» нахь жъажъэу ешӀэу мыгъэ зэп къызэрэхэкӀыгъэр. Аужырэ ешӀэгъухэу «Динамэм» иӀагъэхэм тагъэгушӀуагъ. Тибаскетболистхэр пшъыгъэхэу тлъэгъухэрэп. Р. Хьакъунэм, И. Хмара, А. Долгополовым хъурджанэм Ӏэгуаор радзэ зыхъукӀэ, яӀэпэӀэсэныгъэ зэрэхагъэхъуагъэр къахэщы.

ХьакӀэмэ ешӀэгъум текӀоныгъэр къыщыдахынэу гугъэ аратыгъэп, бысымхэр нахь лъэшыгъэх.

«Динамэр» гъэтхапэм и 27 — 28-м — Ставрополь и 30 — 31-м Щэрджэскъалэ ащешӀэщт. А зэӀукӀэгъухэм ауж къэнэфэщт финалым тибаскетболистхэр хэфэщтхэмэ. Апэрэ чӀыпӀиплӀыр зыхьырэ командэхэр арых финалым хэкъащтхэр. «Динамэр» я 4-рэ чӀыпӀэм щыӀ.

Футбол.

А. Абрамовым и Кубок

АтекӀощтыр къэшӀэгъошӀоп

Анатолий Абрамовым ыцӀэкӀэ агъэнэфэгъэ Кубокым икъыдэхын фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъухэр Мыекъуапэ дэт стадионэу «Юностым» футболымкӀэ щэкӀох. Шэмбэт ыкӀи тхьаумэфэ мафэхэм ешӀэгъухэм уяплъынкӀэ гъэшӀэгъоныгъэх.

ТекӀоныгъэр зыхьыщтыр къэшӀэгъуаеу зэӀукӀэгъу макӀэп яӀагъэр. Хьакурынэхьаблэ икомандэ пенальтикӀэ шӀуахьыгъэми, «Кавказыр» ымыгъэгумэкӀыгъэу зыми къыӀонэп. «Дизайным» 2:0-у къыхьызэ, 3:2-у «Олимпыр» къызэрэтекӀуагъэри бгъэшӀэгъонэу щыт. Зэнэкъокъухэм ясудья шъхьаӀэу Пэнэшъу Мыхьамодэ изэфэхьысыжьмэ къахигъэщырэр командэхэр яшъыпкъэу текӀоныгъэм зэрэфэбанэхэрэр ары. Футбол ешӀэ зышӀоигъохэр нахьыбэ мэхъух. Стадионэу «Юностыр» спортыр зикӀасэмэ якӀуапӀэу щыт.

Командэхэр зэрешӀагъэхэр:

«Фыщт» — «Радуга» — 6:3, «Старт» — «Респект» — 3:0, «Газпром» — «Ханскэр» — 2:2 (пенальтикӀэ 5:4), «Курганинск» — «Спортмастер» — 4:3, «Приставхэр» — «Квант» — 7:4, ДЮСШ — «Кавказ» — 0:0 (пенальтикӀэ 5:6), «Олимп» — «Дизайн» — 3:2, МГГТК — «Зарем» — 4:3.

Финалым и 1/8-м хэфагъэхэу гъэтхапэм и 20 — 21-м зэдешӀэщтхэр:

«Фыщт» — АРГ
«Старт» — «Джокер»
«Газпром» — «Зэкъошныгъ-2»
«Курганинск» — УВД
«Приставхэр» — «Спортмастер»
«Кавказ» — «Картонтарэр»
«Олимп» — «Звезда»
МГГТК — «Динамо».

ЕшӀэгъухэр сыхьатыр 10-м аублэщтых.

НэкӀубгъом итхэр зыгъэхьазырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдэзыгъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ӀофхэмкӀэ, ӀэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаӀэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редакцием зыдэщыӀэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаӀэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкӀыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ӀофхэмкӀэ, телерадиокъэтынхэмкӀэ ыкӀи зэлъыӀэсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъэӀорышӀапӀ, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №10-3892**

Гъэзетым къыхиутыхэрэм мышъыпкъагъэу къахафэхэрэмкӀэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкӀыжь ахы. Къэтхэхэрэмрэ гъэзетым щылажьэхэрэмрэ яеплъыкӀэ зэтемыфэн ылъэкӀыщт. Гъэзетеджэхэм къытфагъэхьырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкӀи къэзытхыгъэхэм аӀэкӀэдгъэхьажьыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 6411
Индексхэр 52161 52162
Зак. 686

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00